

МУЗИКОЗНАВЧА СПАДЩИНА Д. ГОРДИНСЬКОЇ-КАРАНОВИЧ ТА ЇЇ РОЛЬ У РОЗКРИТТІ МУЗИЧНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ США

Technologies of Music Teachers]. Moscow, Prometheus, 232 p. [in Russian].

2. Vasylevska-Skupa, L.P. (2014). *Formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva: monohrafiia* [Formation of communicative competence of future teachers of musical art: monograph]. Vinnytsya, 225 p. [in Ukrainian].

3. Zhyhinas, T. V. (2015). *Metodyka pidhotovky maibutnikh uchyteliv muzyky do kontsertno-osvitnoi diialnosti sered ditei ta yunatstva* [Method of training future music teachers for concert and educational activities among children and youth]. Educational and methodical manual. Electronic catalog of the library of the National Academy of Sciences of Ukraine. MP Drahomanova (Eds.). G.N. Padalka, O. Ya. Rostovsky. Kyiv: Uniform Resource Identifier: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7400/> 2015, 130 p. [in Ukrainian].

4. Kuznetsova, O.A. (1994). *Podgotovka uchytelya*

muzyki k kulturno-prosvetitel'skoy rabote v shkole [Preparation of music teacher for cultural and educational work in school]. *Questions of professional training of students of musical-pedagogical faculties*. Moscow, pp. 1–3. [in Russian].

5. Rostovskiy, O.Ia. (1997). *Pedahohika muzychnoho sprymannia: navchalno-metodychnyi posibnyk* [Pedagogy of musical perception: educational manual]. Kyiv: IZMN, 248 p. [in Ukrainian].

6. Shcholokova, O.P. (2015). *Metodolohichni zasady khudozhno-pedahohichnoho proektuvannia v systemi fakhovoi pidhotovky vchytelia mystetskykh dystsyplin* [Shelotoka O.P. Methodological foundations of artistic and pedagogical design in the system of professional training of the teacher of artistic disciplines]. *The theory and methodology of artistic education*. Scientific journal of the National Drama National University named after M. Drahomanov. Vol.19 (24). Kyiv, pp. 12–15. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 15.02.2019

УДК 78.071.2(73=161.2)

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2019.166388>

Юлія Осмачко, магістр музичного мистецтва,
музичний керівник Кам'янка-Бузького дошкільного навчального закладу № 5

МУЗИКОЗНАВЧА СПАДЩИНА Д. ГОРДИНСЬКОЇ-КАРАНОВИЧ ТА ЇЇ РОЛЬ У РОЗКРИТТІ МУЗИЧНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ США

У статті висвітлюється музикознавча діяльність учениці Василя Барвінського, української піаністки, педагога, довголітнього президента Українського музичного інституту Америки – Дарії Гординської-Каранович. Подано аналіз творчих портретів українських композиторів, наукових рецензій та відгуків до різноманітних заходів, концертів видатних виконавців, публікації про різноманітні культурні заходи з життя української діаспори США.

Слід зазначити, що музикознавчі та музично-критичні праці Д. Гординської-Каранович становлять вагомий здобуток української музикознавчої думки, особливо в сфері розкриття музичного життя української діаспори.

Ключові слова: Дарія Гординська-Каранович; музикознавча спадщина; музична критика; статті; творчі портрети; відгуки; рецензії; концерти.

Лит. 17.

Yuliya Osmachko, Master Student of Musical Arts,
Music Teacher of Kamyanka-Buzka kindergarten № 5

THE MUSICAL HERITAGE OF DARIYA HORDYNSKA-KARANOVYCH AND ITS ROLE IN THE DISCLOSURE OF MUSICAL LIFE OF UKRAINIAN DIASPORA OF USA

The article covers the musical activity of Dariya Hordynska-Karanovych – the Ukrainian pianist, teacher, long-time president of the Ukrainian Music Institute of America and student of Vasyl Barvinskiy. Concert programs performed by Dariya Hordynska-Karanovych had always attracted public attention through their exceptional expressiveness and openness, perfection and artistry. Her solo piano performances took place in prestigious concert halls of Austria, Germany, the USA, Canada, and others. The unique performing style of the pianist is distinguished by broad sound palette, virtuoso piano technique, an internal assemblage, sense of rhythm, phrases and dynamics.

The musical activity of Dariya Hordynska-Karanovych is marked with a large number of music works. Among them are creative portraits of Ukrainian composers (L. Verbytskyi, I. Nedil'skiy, V. Barvinskiy), scientific reviews and reviews of various events, the creative evenings of some composers and concerts of outstanding performers (Kh. Petrovska, Y. Osinchuk, E. Beluts, S. Stepan, A. Brytan, Kh. Krysa, T. Chekina, P. Plishka, A. Dobrianskiy, T. Hrynkiv, H. Strylets, L. Vitoshynskiy, H. Bemko). Reviews on student concerts, publications about various cultural events in the life of the Ukrainian diaspora in the USA are also among them.

Cooperating with various US magazines, she repeatedly published her works in the publications "Freedom", "Our life", "New days" and others.

МУЗИКОЗНАВЧА СПАДЩИНА Д. ГОРДИНСЬКОЇ-КАРАНОВИЧ ТА ЇЇ РОЛЬ У РОЗКРИТТІ МУЗИЧНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ США

Dariya Hordynska-Karanovych had carried sincere love and devotion to the Ukrainian musical culture through all her life and her respectful attitude in various fields to Ukrainian musical art contributed to its popularization in the world of musical culture.

Keywords: *Dariya Hordynska-Karanovych; musical heritage; musical criticism; articles; creative portraits; reviews; critiques; concerts.*

Постановка проблеми. Висока освіченість національної меншини і її національна свідомість здавна притаманна українській діаспорі США. Незалежно від щоденної боротьби за виживання, наприкінці Другої світової війни емігранти відразу ж взялися за створення відповідних умов для розвитку громадського, наукового та культурного життя. Тоді створювались різноманітні навчальні та культурні установи, більшість з яких збереглися та проводять активну діяльність і до сьогодні. Серед тих митців, хто в третю хвилю еміграції виїхав за кордон у пошуках волі була видатна українська піаністка, педагог і музикознавець Дарія Гординська-Каранович.

Музикознавчі та музично-критичні праці Дарії Гординської-Каранович становлять вагомий здобуток української музикознавчої думки, особливо в сфері розкриття музичного життя української діаспори, а також маловідомих сторінок історії української фортепіанної музики, творчих портретів українських композиторів і виконавців. Недостатнє висвітлення цього доробку Д. Гординської-Каранович і необхідність визначення його значимості для популяризації української музики серед чужоземного середовища на сучасному етапі потребує вивчення і надання об'єктивної оцінки.

Аналіз основних досліджень та публікацій. Дослідженню творчого доробку Д. Гординської-Каранович присвячена доволі незначна кількість праць. Деякі аспекти творчої біографії піаністки-педагога, її концертної діяльності частково висвітлено у працях Р. Савицького-мол., Н. Кашкадамової, Т. Богданської, О. Луцької, О. Дітчук, Т. Булат, В. Грудина, З. Лиська, Л. Обух. Музикознавчий доробок Д. Гординської-Каранович фрагментарно згадано у працях В. Витвицького, Р. Савицького-мол. і Г. Карась. Тому сьогодні важливим є детальне дослідження та аналіз її музикознавчої спадщини.

Мета дослідження полягає у висвітленні та детальному аналізі музикознавчого доробку яскравої представниці українських мистецьких кіл у США – Дарії Гординської-Каранович та розкритті значення її діяльності для розвитку української музичної культури.

Виклад основного матеріалу. Дарія Гординська-Каранович – українська піаністка, педагог, музикознавець, громадська діячка та

довголітній президент Українського музичного інституту Америки народилася в Коломиї 8 жовтня 1909 року. У сім'ї Гординських (батько – історик літератури, дійсний член Наукового Товариства імені Шевченка Ярослав Гординський; мати – видатна українська громадянка Олена Гординська (з дому Бирчак); три брати піаністки також знані у мистецьких і медичних колах: Богдан – лікар, Володимир – біохімік та Святослав – художник і поет) здавна плекалися народні й мистецькі традиції [14, 24].

У ранньому дитинстві Дарія проявляла зацікавлення музикою, яка згодом стала сенсом її життя. У Львові музичну освіту отримала у Вищому музичному інституті ім. М. Лисенка, під пильним оком відомого піаніста-віртуоза Василя Барвінського [16, 21]. У 30-х роках Д. Гординській-Каранович вдалося відстояти на конкурсній огляді у Варшаві право “прилучності” (визнання) для Вищого музичного інституту ім. М. Лисенка, оскільки в той час таку перевагу мав диплом виключно консерваторії Польського музичного товариства. У 1930 – 1945 рр. Д. Гординська-Каранович активно концертувала в Австрії, Німеччині, Чехословаччині, Польщі, Канаді та США. У 50-х роках мисткиня переселилася до США, де займалася педагогічною діяльністю, пов'язавши свою долю з Українським музичним інститутом Америки (УМІА), де викладала фортепіано.

Чільне місце в історії українського музикознавства, про що наголосив В. Витвицький, забезпечує мисткині обсяг її музикознавчої спадщини [1, 233], завдяки якій маємо нагоду для відтворення більш цілісної картини розвитку музичного мистецтва української діаспори

Пишучи рецензії, відгуки на різноманітні культурні заходи і концерти, творчі портрети відомих музикантів, педагогів, а також про творчі здобутки талановитої української молоді, піаністка проявила свою багатогранність. Вона – автор статей та спогадів про В. Барвінського, Р. Савицького, Т. Микишу, З. Лиська, Л. Горницького.

З-під її пера вийшла стаття, присвячена святкуванню сторіччя опери “Запорожець за Дунаєм” – українського композитора, співака С. Гулака-Артемівського у Нью-Йорку 1963 року, передмова до багатотомного збірника “Українські Народні Мелодії” З. Лиська, статті про В. Барвінського.

Дарія Гординська-Каранович виступала також і як музичний критик, переважно у період проживання в США. Її відгуки на концерти відомих виконавців та звітні концерти учнів УМІА публікувалися в місцевій пресі, про що свідчать збережені архівні матеріали американських газет “Свобода”, “Нові дні”.

Серед перших відгуків Д. Гординської-Каранович – критична замітка на виступ американсько-українського віолончелиста Григорія Бемка, який відбувся 28 лютого 1958 року в залі Тавн Голл у Нью-Йорку. У відгуку авторка писала про технічний розвиток Г. Бемка як виконавця та його манеру музичного висловлювання: “В останніх роках ми мали нагоду слідкувати за його виступами і треба ствердити, що з кожним концертом він зростає у виразовому і технічному напрямі. Григорій Бемко відзначається повним глибоким тоном, спроможним до всяких динамічних тінювань. Технічно він дійшов до поважної висоти і прецизії ритму. Проте нам здається, що Г. Бемко міг би вийти далеко і краще, якщо його і піаніста В. Черні об’єднувала б більша гармонія в інтерпретаційному напрямі, це головно відноситься до сонати Л. Ван Бетговена, ор. 69, в якій піаніст і челіст мають рівнорядні ролі” [2, 3].

Цього ж року було опубліковано її замітку на концерт баритона Михайла Мінського, що відбувся 2 травня в переповненому публікою залі Карнегі Рісайтел Голл, що було надзвичайно рідкісним явищем на той час. Авторка писала: “Мінський, як бачимо з його підбору програми, хотів поділитися з публікою вислідами своїх останніх досягнень в інтенсивній праці над собою. Ми тому чули Моцарта побіч Верді, Шумана, Чайковського, трьох американських і цілий ряд українських композиторів.

Блискуче виконання творів А. Рудницького, В. Барвінського, Б. Лятошинського, В. Грудина. М. Фоменка та К. Данкевича – було безперечно кульмінаційним пунктом цього концерту” [3, 3].

Не оминула Д. Гординська-Каранович також і особистісних характеристик М. Мінського як виконавця, зазначаючи, що за останній час співак зробив великий поступ у професійній майстерності, еластичності голосу, глибоким виразом своїх почуттів у кожному творі, а вроджене почуття ритму “витончилося в нього до рафінованої пікантності. Мінський – це співак-мистець, з фантазією і динамічною силою. Він так опановує публіку, що по закінченню його концерту ніхто не збирався відходити, а всі чекали на надатки (твори, виконані на “біс” – Ю. О.) [3, 3].

У червні 1964 року в журналі “Нові дні” вийшла

друком чергова стаття авторства Д. Гординської-Каранович, яку вона присвятила своєму дорогому вчителю Василю Барвінському – композитору, довголітньому директору українського Вищого музичного інституту ім. М. Лисенка у Львові, музичного критика, якого ще називала “будівничим української музичної культури”.

Про постать В. Барвінського вона писала: “Василь Барвінський продовжував ідеї Миколи Лисенка, він їх розвивав і промостив Україні шлях до західноєвропейської музики. Чужинні музичні фахівці сприйняли композиції Василя Барвінського як українські, національно відчуті і позначені власною оригінальною індивідуальністю, талант якої базується на високій духовій культурі й витонченим смакові... Як музичний критик, В. Барвінський був справедливий, об’єктивний і невідкупний. Своїми рецензіями він виховував публіку, щоб піднести її смак до вищого рівня. Він висловлювався обережно, щоб не вразити критикованих, але й не приховував своїх критичних зауважень і висловлював їх одверто” [4, 3].

У 1974 році побачила світ стаття Д. Гординської-Каранович, у якій вона ділилася враженнями від концерту гітариста, якого чула вся українська громада, переможця першого міжнародного конкурсу гітаристів в Італії 1968 року – Левка Вітошинського, що відбувся 26 жовтня у залі Карнегі Рісайтел Гол в Нью-Йорку. Тут вона писала: “Вже з перших тактів сонати С-dur А. Діабеллі, Л. Вітошинський виявив технічну певність і концертну ругину. Найважливіше – спонтанність музичного відчуття негайно перейшла на публіку і витворила той щирий контакт між виконавцем і слухачем, якого не можна купити ані штучно підробити. Віртуозна легкість, витончений ритм, з якими Л. Вітошинський виконав сонату, справді зацікавили публіку” [6, 4].

Не менш важливе місце в музикознавчому доробку Дарії Гординської-Каранович займала рецензія на концерт української піаністки Христини Петровської, яка успішно працювала в трьох напрямках: музики, поезії та графіки. Концерт відбувся 16 травня 1977 року в Нью-Йорку та викликав значне зацікавлення публіки. У статті Д. Гординська-Каранович подала коротку характеристику творів, які увійшли в програму концерту (7 номерів з 20-частинного релігійного твору – Олів’є Мессіана, “Зустрічі” канадської композиторки Мішель Кульомб-Сен-Марк, “Аффеттуозо” – композиція іспанця Луї де Пабло, “*Andante spianato*” і “*Grandepolonaise*” тв. 22 Ф. Шопена, “Штучні вогні” К. Дебюссі), вказала на переваги виконавського стилю піаністки: “На естраді Карнегі Рісайтл Голл появилася молода,

гарна постать української піаністки Христини Петровської, яка прямувала відважними кроками до фортепіяну. Вона здавала собі справу з того, що, як пропагаторка авангардської фортепіянової музики, мусить бути приготована на найкращі похвали або й заперечення із сторони критики. Бо не все можна зразу знайти абсолютний стандарт естетичної якості інтерпретації виконавця. Х. Петровська зразу виявила віртуозну техніку й піаністичні засоби, якими так інтенсивно старалася передати публіці новочасні ідеї граного твору”, ще авторка відгуку висловила сердечну подяку виконавиці “за те, що знайомить нас з не часто граною авангардською музикою” [7, 1], мається на увазі твори О. Месіана, А. Шенберга, М. Куломб-Сен-Марк, Луї де Пабло. Згодом піаністка брала участь в концерті Модерн Арт Фестивалю, зокрема в Українському Фестивалі у Філадельфії.

У 1981 році у газеті “Свобода” вийшла друком стаття під назвою “Незвичайна музично-культурна подія”, у якій Д. Гординська-Каранович описала концерт, зібрані кошти з якого пізніше було витрачено на придбання фондів для Українського Музею. У статті авторка пише: “Українські музичні виконавці зі світовим іменем, відчуваючи відповідальність за збереження наших надбавь, активно включилися в допомогу Українському Музеєві в Нью-Йорку. Четверо професійних солістів, з яких два постійно співають в Метрополітенській опері, а інші двоє також безперервно концертують на вибагливих мистецьких естрадах, на яких до виконавців ставлять найвищі вимоги” [8, 2].

Прозвучали виступи Андрія Добрянського (бас-баритон), скрипальки Галини Стрілець, Павла Плішки (бас), піаніста Томи Гринькова, а завершився концерт виступом дуету з доданої дії до опери “Запорожець за Дунаєм” С. Людкевича – у виконанні П. Плішки та А. Добрянського. Цей блискучий фінал викликав бурю оплесків. А коли всі чотири виконавці вийшли на сцену до поклону, всі присутні стоячи аплодували артистам, які репрезентують справжній талант і є носіями відродження української музичної культури на поселеннях.

26 січня 1983 року в часописі “Свобода” вийшла друком ще одна стаття Д. Гординської-Каранович, яка розкрила враження, отримані від концерту з творів Леоніда Вербицького, що відбувся у Літературно-Мистецькому клубі в Нью-Йорку при участі естрадної співачки Евеліни Белюць, якій акомпонував на фортепіано сам композитор.

Д. Гординська-Каранович зазначала: “У цьому

першому концерті його творчості Л. Вербицький представив себе композитором легкого, розвагового жанру. У його піснях зразу помітне природне відчуття музики, творчий хист і багату фантазію. Його вокальні твори, що є під впливом нашого фолкльору, переважно побудовані на головних гармонічних функціях, сприймаються легко і доступно. Більш хроматики уживає композитор в піснях джазового типу з енергійним синкопованим ритмом. Простота форми, гармонічної мови і фактури поєднується з його умінням проникнення в настрої поезії” [9, 2]. Стосовно романсової лірики Л. Вербицького, авторка рецензії звертає увагу на динамічну активність творів, вміння композитора обирати яскравість чи тьмяність звукових барв відповідно до тексту, винахідливість мелодики. Цікаво, що Л. Вербицький “із запалом акомпанював до своїх пісень і навіть сам заспівав безпретенсійно і приємно тужливу пісню про чорні очі”.

Талановита співачка Евелін Белюць тонко відчуваючи стилістичні особливості пісень легкого жанру зуміла свій звучний голос підпорядкувати “нюансам емоційної схвильованості”. Концерт творів Л. Вербицького дав нам перекрій його пісень легкого жанру. Але він має серйозні інструментально-вокальні композиції більших форм, якими ми дуже зацікавлені і очікуємо концерту з творами Леоніда Вербицького” [9, 2].

У 1984 році Д. Гординська-Каранович пише коротку замітку, присвячену появі друком кантати І. Соневицького під назвою “Любіть Україну”, яку видала редакція Української Музичної Фундації в Нью-Йорку. Авторка зазначила: “Кантата для мішаного хору, сопрана і баритона в супроводі фортепіяна була нагороджена конкурсом, влаштованим хором “Думка” в 1963 році... Щирий теплий ліризм, мрійлива задумка і контрастний дух енергійності, завзяття – все те І. Соневицький відобразив переконливо помистецьки. Він розкрив музично глибокий зміст поезії і надав йому особливого звукового українського кольориту” [10, 1].

У 1986 році в статті “Небуденна платівка” Д. Гординська-Каранович інформує громаду, що в Торонто у 1980 році була записана платівка, а в 1984 році вона була розтиражована під назвою “Українська камерна музика”. Запис здійснив струнний оркестр Музичного Інституту ім. М. Лисенка в Торонто. Зі статті довідуємося, що учасниками цього струнного оркестру ставали учні класу знаного скрипаля і диригента колективу Івана Ковалева.

Першим із записаних творів є Українська Сюїта М. Лисенка, яка в оригіналі написана для

фортепіано, а для камерного струнного оркестру аранжування зробив саме І. Ковалів. У статті авторка подає коротку характеристику творів, які входять до платівки та відомості про їх авторів. Зокрема пише: “Симфоніста Жанни Колодуб з Києва зразу уводить нас у сучасний світ. Оригінальні ритмічні зміни і яскраво барвисті гармонії поєднуються з глибокою контемплациєю (спогляданням – Ю. О.) і з безжурною танковою веселістю. Справді варта пізнати ближче цю талановиту українську композиторку” [11, 2].

Є на платівці й твори Василя Витвицького, який за висловом авторки “заслужений авторитет музиколог, композитор, музичний критик і автор статей на музичні теми, мав і має видатний вплив на розвиток нашої музичної культури в Україні і на еміграції, тож слухач цього досвідченого музики з цікавістю заглиблюється в експертний і чарівний світ його звуків.

Диптих – “Пісня” і “Танок” виявляють майстерне вміння композитора орудувати музичною формою та передати одуховлену красу і чар наших Карпатських гір. Відчувається у нього тісний зв’язок нашої вікової музичної традиції поєднаної зі сучасним способом музичного вислову” [11, 2].

Про мистецький рівень виконання струнного оркестру рецензентка писала, що колектив вирізняє професійна дисципліна, повнозвучність, ритмічна прозорість і тонке динамічне нюансування. До успіху цієї платівки доклалися концертмейстер Орест Ковалів (син диригента – Ю. О.) та “диригент цієї камерної оркестри Іван Ковалів, сам дуже добрий скрипаль, музичний педагог, музиколог, поет, музичний та літературний критик “зумів з ним зорганізованої струнної оркестри видобути всю красу української музики, в більшості одуховленої нашими народними мелодіями” [11, 2].

24 жовтня 1987 року в Еліс Талі Гол в Нью-Йорку відбулася подія, яка залишила слід у пам’яті Д. Гординської-Каранович. Мова йде про концерт однієї з відомих концертуючих піаністок Юліани Осінчук.

Зацікавлення її фортепіанною грою було велике, доказом чого була присутність на концерті значної кількості “інтернаціональної публіки” з різних музичних кіл. У своєму описі концерту Дарія Гординська-Каранович писала, що першим виконаним твором у програмі концерту були Варіації c-moll Л. Ван Бетговена. Юліана Осінчук зрозуміла і відчула, що правдивим елементом творів Л. ван Бетговена є симфонія і вона надала Варіаціям широкою динамічною різноманітністю.

Ноктюрналь ч. 4, ор. 28 українського

композитора Вірка Балея, 4 прелюдії і Балада f-moll Ф. Шопена були заграні за словами Д. Гординської-Каранович “зі співним тоном, віртуозною технікою і палким темпераментом” [12, 12].

Присутні мали можливість почути також світову прем’єру українського композитора Валентина Бібіка: “Три прелюдії і фуги” з циклу “34 прелюдії і фуги” і Вальс Фауста з опери “Фауст” Ш. Гуно, з якого відомий композитор Ф. Ліст зробив віртуозну парафразу з акробатичними технічними труднощами. За словами авторки статті: “Юліана Осінчук з легкістю поборолала їх, виказуючи певність пальцевої і акордово-октавової техніки” [12, 12]. Авторка рецензії характеризує піаністку як мистецьку особистість, яка має свою власну техніку і свій власний світ музичного відчуття. А особливого визнання вона заслуговує за пропаганду української музики на американському континенті.

19 лютого 1989 року в Українському Інституті Америки відбувся незвичайний концерт. Олег Криса, видатний скрипаль і Тетяна Чекіна, концертуюча піаністка з України виступили з власним концертом, програма якого складалася з трьох сонат і скрипкового соло без супроводу.

Про цей концерт Д. Гординська-Каранович писала: “У сонатах скрипаль і піаніст мають рівнозначні ролі. У виконанні знаної сонати Л. ван Бетговена ор. 12, ч. I, в якій відчуваємо ще духа Й. Гайдна і В. А. Моцарта, артисти надали цьому творові бажану динамічну рівновагу звучання двох інструментів і їх життєрадісне переключування. Заокруглене фразування і співний тон двох інструментів переконливо оживили музичний діалог теми і чотирьох варіацій. Елегантно і з палким темпераментом було відігране кінцеве Рондо.

Сонату Бориса Лятошинського ор. 12, ми почули вперше. Логіка композиційної структури, грандіозна драматична сила, поєднана з контрастивими елементами теплої ліричності – все те надало розмаху виконавцям, а їх високе напруження і схвильовання перенеслося на публіку” [13, 2].

Заключним моментом програми концерту стало виконання сонати Й. Брамса, тв. 108, ч. 3. О. Крисою. Про нього авторка писала: “Олег Криса є скрипалем високої кляси. Його знаменита техніка не є самоціллю; вона є безкомпромісово на услугах музичних ідей композиторів і його сильної індивідуальної творчої фантазії. Він виконує музичні твори щиро і безпосередньо, без зайвих, театральних рухів.

Його мистецьким доповненням є Тетяна Чекіна, музикальна і субтельна піаністка, яка відчуває і розуміє виконавчі ідеї свого партнера.

Одним словом, концерт подарував слухачам море позитивних емоцій та вражень, а його виконавці Олег Криси і Тетяна Чекіна у високо-поетичній формі передали нам найкращий привіт з України” [13, 2].

Оскільки Дарія Гординська-Каранович була відмінним педагогом, то не могла оминати увагою й учнівські виступи і завжди з прихильністю, але й професійною строгістю відгукувалася на їхні творчі здобутки, зокрема молодих музикантів: піаністів Томи Гринькова, Олі Протиняк, співака Марка Худьо (баритон), скрипаля Петра Лісовського та багатьох інших. Цікавими також є описи програм звітних і тематичних концертів учнів УМА.

У критичній статті-рецензії на книгу А. Рудницького Д. Гординська-Каранович торкнулася проблеми музичної історіографії, відстоюючи авторитет провідних діячів української музики [5]. Мова йде про книжку А. Рудницького під назвою “Українська музика”, в якій доволі у принизливій формі автор висловив свої переконання, що українська музика, включаючи все ХІХ століття, була непрофесійною, а тому “не слід заплішувати очі на хиби й велику відсталість української музики від загальноєвропейської...” [17].

Найгостріше свої критичні зауваження А. Рудницький висловлював щодо творчості галицьких композиторів ХІХ ст., включаючи композиторів перемишльської школи. Про Михайла Вербицького він писав, що “обсяг його музичної мови та її засобів дуже обмежений, відповідно до його обмеженої музичної освіти й обмежених музичних знань”. Недооцінював він і творчість Івана Лаврівського, вважаючи її “з погляду своєї примітивної простоти” цілком подібною до творчості Вербицького. Гостро критикуючи галицьку музичну культуру, він висловив думку про те, що “виконувати сьогодні пісні чи будь-які інші музичні твори цих наших композиторів-аматорів – це вже анахронізм”, “отже, сьогодні місце цій добі нашої музичної непрофесійності лише в музеї музичної культури” [15, 86]. Таким чином, вважаючи творчість галицьких композиторів ХІХ ст. “недолугими творами композиторів-аматорів”, Рудницький виступав проти виконання їхніх творів, а натомість пропонував виконувати твори сучасних професійних композиторів. Доволі зневажливо характеризував він і творчість А. Веделя, і М. Лисенка, не зважаючи на задум композиторів і на епоху, в якій вони творили. Проте схвально аналізував

творчість сучасних дипломованих композиторів, їхню композиторську техніку, виступав за використання сучасної музичної мови і закликав популяризувати музику сучасних авторів таким чином вириваючи їх з контексту розвитку української музики загалом.

Як зазначає Є. Лазаревич, “після виходу у світ “Української музики”, до її критики вдалися ряд провідних українських музикознавців діаспори, серед них – Аристид Вирста, Ігор Соневицький, Іван Ковалів, Дарія Гординська-Каранович, Зиновій Лисько” [15, 85].

Висновки. Широка й різноманітна творча та професійна діяльність Дарії Гординської-Каранович – піаністки, педагога, музикознавця, громадської діячки та просто світлої людини, впливає з контексту суспільно-політичного життя української діаспори США ХХ століття.

У численних статтях, призначених для широкого загалу, вона вміло поєднала науковість аргументації з доступністю та правомірною критикою. Завдяки музикознавчій спадщині Д. Гординської-Каранович маємо нагоду для відтворення більш цілісної картини розвитку музичного мистецтва української діаспори Америки у соціальному і культурному контекстах упродовж 1958 – 1999 рр. Це науково-творчі портрети окремих композиторів (М. Вербицького, І. Недільського, В. Барвінського, І. Соневицького, Л. Вербицького), рецензії та відгуки до різного роду заходів, зокрема творчих вечорів та концертів відомих виконавців (М. Мінського, Х. Петровської, Ю. Осінчук, Е. Белоць, С. Степана, А. Британа, О. Криси, Т. Чекіної, П. Плішки, А. Добрянського, І. Коваліва, Т. Гриньківа, Г. Стрілець, Л. Вітошинського, Г. Бемка, Т. Гринькова, Ю. Осінчук, А. Британа, В. Винницького, С. Степана).

Праці Дарії Гординської-Каранович характеризують музично-освітні процеси, концертно-виконавську, видавничу діяльність та творчість діячів музичного мистецтва української діаспори, а її шанобливе ставлення у різних сферах до українського музичного мистецтва сприяло його популяризації у світовій музичній культурі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Витвицький В. Жінки в українському музикознавстві. Музикознавчі праці. Публіцистика / упор. Л. Лехник. Львів, 2003. С. 233.
2. Гординська-Каранович Д. Концерт Григорія Бемка. Свобода. 1958. Ч. 53. 20 березня. С. 3.
3. Гординська-Каранович Д. Концерт Михайла Мінського. Свобода. 1958. Ч. 92. 15 травня. С. 3.
4. Гординська-Каранович Д. Василь Барвінський. Нові дні. 1964. Ч. 173. С. 3.

5. Гординська-Каранович Д. Книжка без почуття міри вартостей. Проблеми музичної історіографії. Статті та рецензії Д. Гординської-Каранович, І. Ковалева, З. Лиська, І. Соневицького з приводу появи книжки А. Рудницького "Українська музика". Нью-Йорк, 1965. С. 5–9.

6. Гординська-Каранович Д. Концерт Левка Вітошинського. Свобода. 1974. Ч. 224. 11 грудня. С. 4.

7. Гординська-Каранович Д. Христина Петровська виступила в Карнегі Рісайтел Голл. Свобода. 1977. Ч. 128. 7 червня. С. 1.

8. Гординська-Каранович Д. Незвичайна музично-культурна подія. Свобода. 1981. Ч. 79. 29 квітня. С. 2.

9. Гординська-Каранович Д. Концерт творів Леоніда Вербицького. Свобода. 1983. Ч. 35. 24 лютого. С. 2.

10. Гординська-Каранович Д. Появилася кантата І. Соневицького. Свобода. 1984. Ч. 70. 13 квітня. С. 1.

11. Гординська-Каранович Д. Небуденна платівка. Свобода. 1986. Ч. 183. 25 вересня. С. 2.

12. Гординська-Каранович Д. Концерт Юліяні Осінчук. Наше Життя. 1988. Ч. 1. січень. С. 12.

13. Гординська-Каранович Д. Концерт гостей з України. Свобода. 1989. Ч. 42. 7 березня. С. 2.

14. Кашкадамова Н. Концертний шлях довжиною у 70 років. Музика. 1998. Ч. 3. травень-червень. С. 24–25.

15. Лазаревич Є. Антін Рудницький як музикознавець (у 110-ту річницю від дня народження). Українська музика. 2012. № 1 (3). С. 80–86.

16. Луцька О. На свіжу могилу св. п. Дарії Гординської-Каранович. Свобода. 2000. Ч. 11. 17 березня. С. 21.

17. Рудницький А. Українська музика: історично-критичний огляд. Мюнхен: Дніпрова хвиля, 1963. С. 406.

REFERENCES

1. Vytvitskyi, V. (2003). Zhinky v ukrayinskomu muzykoznavstvi [Women in Ukrainian Musicology]. *Music Studies. Publicism*. (Ed.). L. Lehnik, p. 233. [in Ukrainian].

2. Hordynska-Karanovych, D. (1958). Kontsert Hryhoriia Bemka [Concert of Grigory Bemko]. *Freedom*, vol. 53, p. 3. [in Ukrainian].

3. Hordynska-Karanovych, D. (1958). Kontsert Mykhaila Minskoho [Concert of Mikhail Minskiy]. *Freedom*, vol. 92, p. 3. [in Ukrainian].

4. Hordynska-Karanovych, D. (1964). Vasyl Barvynskiy [Wasył Barvinskyj]. *New days*, vol. 173, p. 3. [in Ukrainian].

5. Hordynska-Karanovych, D. (1965). Knyzhka bez pochuttya miry vartostej [The book without sense of value of the cost]. *The problems of musical historiography. The articles and reviews by D. Hordynska-Karanovych, I. Kovaleva, Z. Lyska, I. Sonevytskiy concerning the appearance of book of A. Rudnytskiy "Ukrainian Music"*. Niu-York, pp. 5–9. [in Ukrainian].

6. Hordynska-Karanovych, D. (1974). Kontsert Levka Vitoshynskoho [Concert by Levko Vitoshynsky]. *Freedom*, vol. 224, p. 4. [in Ukrainian].

7. Hordynska-Karanovych, D. (1977). Khrystyna Petrovska vystupyla v Karnehi Risaitel Holl [Christina Petrovska spoke in Carnegie Risaitel Hall]. *Freedom*, vol. 128, p. 1. [in Ukrainian].

8. Hordynska-Karanovych, D. (1981). Nezvyčajna muzychno-kulturna podiya [Unusual musical-cultural event]. *Freedom*, vol. 79, p. 2. [in Ukrainian].

9. Hordynska-Karanovych, D. (1983). Konkert tvoriv Leonida Verbyczkogo [Concert of works by Leonid Verbitsky]. *Freedom*, vol. 35, p. 2. [in Ukrainian].

10. Hordynska-Karanovych, D. (1984). Poiavylasia kantata I. Sonevytskoho [There was a cantata I. Sonevitsky]. *Freedom*, vol. 70, p. 1. [in Ukrainian].

11. Hordynska-Karanovych, D. (1986). Nebudenna plativka [Holiday disc]. *Freedom*, vol. 183, p. 2. [in Ukrainian].

12. Hordynska-Karanovych, D. (1988). Kontsert Yuliiany Osinchuk [Concert of Juliana Osinchuk]. *Our life*, vol. 1, p. 12. [in Ukrainian].

13. Hordynska-Karanovych, D. (1989). Kontsert hostei z Ukrainy [Concert of guests from Ukraine]. *Freedom*, vol. 42, p. 2. [in Ukrainian].

14. Kashkadamova, N. (1998). Kontsertnyi shliakh dovzhynoiu u 70 rokiv [Concert Path in the Age of 70]. *Music*, vol. 3, pp. 24–25. [in Ukrainian].

15. Lazarevych, Ye. (2012). Antin Rudnytskyi yak muzykoznavets (u 110-tu richnytsiu vid dnia narodzhennia) [Antin Rudnitsky as a musicologist (on the 110th anniversary of his birth)]. *Ukrainian music*, vol. 1 (3), pp. 80–86. [in Ukrainian].

16. Lutska, O. (2000). Na svizhu mohyly sv. p. Darii Hordynskoi-Karanovych [To the fresh grave of St. Mr. Daria Gordynskaya-Karanovich]. *Freedom*, vol. 11, p. 21. [in Ukrainian].

17. Rudnytskyi, A. (1963). *Ukrainska muzyka: istorychno-krytychnyi ohliad* [Ukrainian music: Historical-critical review]. Miunkhen: Dniprova khvylya, p. 406. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 19.02.2019